

Sygn. akt VIII RC 746/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 sierpnia 2015 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie Wydział VIII Rodzinny i Nieletnich

w następującym składzie:

Przewodniczący : SSR Elżbieta Minkowska

Protokolant: sekr. sądowy Dorota Piotrowska

po rozpoznaniu w dniu 6 sierpnia 2015 r. w Szczecinie

sprawy z powództwa J. P. i Z. P.

przeciwko B. P.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego

I. Ustala, że z dniem 17 listopada 2014 roku ustał obowiązek alimentacyjny określony wyrokiem Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 30 grudnia 2011 r., sygn. akt VIII RC 483/11, które to alimenty w kwocie po 300 złotych miesięcznie powodowie J. P. i Z. P. zobowiązani byli łożyć na rzecz pozwanego B. P..

Sygnatura akt VIII RC 746/14

UZASADNIENIE

Powodowie J. P. i Z. P. wnieśli w dniu 17 listopada 2014 roku pozew (karta 2-3) przeciwko pozwanemu B. P. o ustalenie ustania obowiązku alimentacyjnego powodów, orzeczonego w wyroku Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 30 grudnia 2011 roku, w sprawie o sygnaturze akt VIII RC 483/11, które to alimenty w kwocie po 300 zł. miesięcznie powodowie zobowiązani byli łożyć solidarnie na rzecz pozwanego.

W uzasadnieniu pozwu powodowie podnieśli, że oboje są ponad 70-letnimi emerytami. Otrzymują oni niskie emerytury, których znaczne części są przeznaczane - z uwagi na ich wiek ponad 70 lat oraz choroby - na leki. Ponadto powodowie wskazali, że B. P. ukończył w 2014 r. Wojskową Akademię (...) w W. i podjął pracę.

Pozwany B. P. w odpowiedzi na pozew (karta 19-20) z dnia 19 stycznia 2015 r. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postpowania według zasad przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko pozwany wskazał, że nie zachodzi żadna przesłanka umożliwiająca ustalenie ustania obowiązku alimentacyjnego. Podniósł, że powodowie nie wykazali, aby uzyskiwane dochody przeznaczali w znaczącej mierze na leki i lekarzy. Ponadto w ocenie pozwanego obowiązek alimentacyjny jest ustalony na bardzo niskim poziomie, a stan faktyczny nie uległ zmianie od daty wydania orzeczenia. Pozwany wskazał, że dalej się uczy oraz nie podjął żadnej pracy.

Następnie w trakcie rozprawy pełnomocnik pozwanego oświadczył, że koszty zastępstwa prawnego pozwany ponosi we własnym zakresie.

W toku procesu powodowie sprecyzowali (karta 43, 44), że żądają ustalenia ustania obowiązku alimentacyjnego od dnia wniesienia pozwu. Pozwany natomiast oświadczył (karta 67), że uznaje powództwo od 9 lipca 2015 roku, tj. od chwili, kiedy już nie pobiera nauki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Urodzony w dniu (...) B. P. jest synem T. P. oraz M. P., a wnukiem J. P. i Z. P.. Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2011 roku Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie, sygn. akt VIII RC 483/11, zasądził od J. i Z. P. solidarnie na rzecz B. P. rentę alimentacyjną w kwocie 300 zł miesięcznie, płatną z góry do dnia 15 każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia którejkolwiek z rat, poczynając od 2 marca 2011 roku.

Dowód: - wyrok z dnia 30 września 2011 roku – k. 28,

- akta sprawy VIII RC 483/11 – k. 10, 133.

Koszty miesięczne utrzymania B. P. zostały ustalone przez sąd, w dacie poprzedniego orzeczenia, na kwotę 1.800 zł. Ponadto sąd rozpoznający sprawę uznał, że suma 300 zł stanowi górną granicę możliwości płatniczych J. i Z. P. na rzecz B. P., biorąc pod uwagę ich usprawiedliwione potrzeby, sytuację materialną oraz wiek. Sąd przyjął, że w sytuacji, gdyby T. P. wywiązywał się z zobowiązania alimentacyjnego w kwocie 280 zł miesięcznie, M. P. byłaby zobowiązana do alimentacji na rzecz syna w kwocie 1.280 zł.

Dowód: - akta sprawy VIII RC 483/11 – k. 138.

T. P. jest obciążony obowiązkiem alimentacyjnym w stosunku do małoletniego wówczas, B. P., w wysokości 500 zł miesięcznie. Obowiązek ten został skonkretyzowany w wyroku Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2001 roku, w sprawie o sygnaturze akt IX RC 878/01. T. P. wpłacał na rzecz syna średnio po ok. 300 zł miesięcznie. Na dzień 10 lutego 2015 r. ojciec B. P. zalega z płatnością rat alimentów łącznie z odsetkami na kwotę 55.251,18 zł.

Dowód: - akta sprawy VIII RC 483/11 – k. 11,

- pismo komornika – k. 62,

- zaświadczenie komornika – k. 63,

- przesłuchanie pozwanego B. P. – k. 68.

J. P. i Z. P. są emerytami. J. P. otrzymuje świadczenie w wysokości 1.844,01 zł, natomiast Z. P. – ok. 2.000 zł. Oboje nie mają dodatkowych dochodów. Jako małżeństwo prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Średnie koszty utrzymania mieszkania, tj. opłaty za czynsz, prąd i telefon wynoszą ok. 760 zł. Znaczną część dochodu J. i Z. P. przeznaczają na leki, w przypadku J. P. jest to kwota ok. 200 zł. J. P. choruje na osteoporozę, chorobę P. i zaćmę, natomiast Z. P. cierpi na chorobę wieńcową oraz astmę.

Dowód: - oświadczenie o ponoszonych wydatkach J. P. – k. 14,

- zaświadczenie o dochodach J. P. – k. 15,

- pokwitowanie opłat za czynsz, energię elektryczną i telefon – k. 16,

- przesłuchanie powódki J. P. – k. 43-44,

- przesłuchanie powoda Z. P. – k. 44.

B. P. rozpoczął w 2010 r. stacjonarne studia na Wydziale (...) i Geodezji (...) na kierunku budownictwo. W dniu 4 lutego 2014 r. B. P. ukończył studia I stopnia na ww. uczelni, uzyskując tytuł inżyniera budownictwa, a następnie

rozpoczął studia (...) stopnia, magisterskie. ,które ukończył 8 lipca 2015r. B. P. nie uzyskał stypendium rektora dla najlepszych studentów w semestrze letnim w roku akademickim 2014/2015. Ponadto B. P. pracował od sierpnia 2013 r. do kwietnia 2014 r. jako asystent kierownika budowy z wynagrodzeniem netto 1.200 zł. W roku 2014 otrzymał on dochód w wysokości 6.803,20 zł.

Miesięczne usprawiedliwione potrzeby pozwanego, zdaniem sądu ,wynosiły za okres od daty wniesienia pozwu , około 1600 zł. miesięcznie a nie 2000 zł jak podał pozwany .Sąd przyjął ,że wynajęcie mieszkania przez pozwanego zamiast akademika zwiększyło jego koszty a na wyżywienie nie może wydawać po 900 zł. miesięcznie bo na to nie stać ani jego matki, ojca i dziadków. Na jedzenie pozwany może wydawać około 600 zł. miesięcznie ,na akademik 300 zł, co daje kwotę 900 zł. miesięcznie a pozostała kwota 700 zł. powinna mu wystarczyć na pozostałe potrzeby jak ,środki czystości, zakup ubrań, koszty nauki i inne,,

Pozwany w całości miał zaspakajane potrzeby od rodziców , ponieważ matka jego, zobowiązana do alimentów w pierwszej kolejności , przekazywała mu kwotę 1400 zł. miesięcznie a od ojca otrzymywał 300 zł. miesięcznie. Tak więc pozwany nie pozostawał w niedostatku ,tym bardziej ,że wcześniej jeszcze pracował to jest od sierpnia 2013 r do kwietnia 2014r i mimo to pobierał alimenty od rodziców i dziadków. ,i jak podał łącznie miał dochód w kwocie około 3200 zł. miesięcznie netto.

Dowód: - akta sprawy VIII RC 483/11 – k. 12, 138,

- decyzja rektora – k. 57,

- dyplom ukończenia studiów I stopnia – k. 58,

- zaświadczenie o dochodach – k. 59-61,

- przesłuchanie pozwanego B. P. – k. 67-68.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach sprawy VIII RC 483/11 oraz zgromadzonych w niniejszym postępowaniu, które należało ocenić pozytywnie pod kątem wiarygodności . Ponadto należało uznać za wiarygodne przesłuchania powodów J. i Z. P., jako że zeznali oni w sposób jasny i logiczny o swojej sytuacji osobistej oraz majątkowej. Sąd wziął je pod uwagę przy konstruowaniu stanu faktycznego. Podobnie sąd postąpił z zeznaniem pozwanego B. P., uznając jednak za niewiarygodne jego zeznanie , w części dotyczącej jego usprawiedliwionych potrzeb z przyczyn omówionych wyżej.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo J. i Z. P. zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Podstawę prawną żądania ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego stanowi przepis art. 138 kro, stosownie do którego, w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Powództwo takie powinno być oparte na zmianie stosunków, która nastąpiła nie wcześniej niż po uprawomocnieniu się wyroku zasądzającego alimenty. Bez takiej zmiany stosunków żądanie zmiany rozstrzygnięcia o alimentach nie może być uwzględnione (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 1999 r., I CKN 274/99, Lex nr 503417).

Przy ocenie, czy zachodzą przesłanki do zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego, w myśl art. 138 kro, należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków, a zwłaszcza możliwości zarobkowe, zawodowe, rodzinne, osobiste i majątkowe stron, jakie zaszły od czasu ustalenia alimentów w dotychczasowej wysokości. Uwagę należy skupić na zmianach, jakie zaszły w tym zakresie, a więc należy dokonać porównania sytuacji, jaka miała miejsce w poprzedniej sprawie, z obecnymi realiami i uwarunkowaniami. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1969 r., III CRN 54/69, Lex nr 13907).

W niniejszej sprawie istota sporu sprowadzała się do rozstrzygnięcia, czy obowiązek alimentacyjny powodów ustał wraz z wniesieniem pozwu, czego domagali się J. i Z. P., czy też z momentem uznania przez pozwanego powództwa, tj. od 9 lipca 2015 roku. B. P. wskazał ten dzień jako następujący po ukończeniu przez niego studiów magisterskich. Zmiana stosunków może prowadzić do uchylecia obowiązku alimentacyjnego w kilku przypadkach. Należą do nich sytuacje, gdy uprawniony uzyska zdolność do samodzielnego utrzymania się (art. 133 § 1 kro), zobowiązany do alimentacji utraci na skutek zdarzeń losowych całkowicie możliwość osiągnięcia jakichkolwiek dochodów (art. 135 § 1 kro), uprawniony do alimentów przestanie być w niedostatku (art. 133 § 2 kro).

Na wstępie należy zauważyć, że w chwili konkretyzacji obowiązku alimentacyjnego powodów wobec pozwanego w sprawie o sygnaturze VIII RC 483/11 pozwany miał 21 lat i rozpoczął studia I stopnia na Wojskowej Akademii (...) w W.. Zasadzając alimenty od dziadków pozwanego, sąd kierował się tym, że skoro ojciec B. P. wywiązywał się z nałożonego na niego obowiązku alimentacyjnego tylko w części, płacąc miesięczną ratę alimentacyjną w wysokości ok. 280 zł zamiast 500 zł, to tym samym zaktualizował się obowiązek alimentacyjny dziadków. Powyższe wynikało, wówczas, z przyjęcia, że skoro pozwany studiował i nie uzyskiwał żadnych dochodów, to pieniądze otrzymywane od rodziców nie były w stanie zaspokoić jego usprawiedliwionych potrzeb,

. Wskazać należy, że od tego momentu sytuacja pozwanego uległa znaczącej zmianie pod względem zarobkowym. B. P. podjął zatrudnienie jako asystent kierownika budowy od sierpnia 2013 r. do kwietnia 2014 r., uzyskując dodatkowy dochód 1200 zł netto. Pozwany zeznał, że otrzymywał wówczas, wraz z pieniędzmi przesyłanymi mu przez matkę, łącznie kwotę 3200 zł (k. 68).

Nie ulega wątpliwości, że wraz z ukończeniem studiów magisterskich pozwany uzyskał zdolność do samodzielnego utrzymania się, jednakże w niniejszej sprawie ocena zgromadzonego przez sąd materiału dowodowego dała podstawy do stwierdzenia, że powództwo o ustalenie ustania obowiązku alimentacyjnego powodów wobec pozwanego zasługiwało na uwzględnienie już z dniem wniesienia pozwu, tj. 17 listopada 2014 roku. Należy uznać, że podjęcie pracy przez osobę uprawnioną do świadczeń alimentacyjnych może pozwalać jej na zaspokajanie, choćby częściowo, swoich uzasadnionych potrzeb samodzielnie i może stanowić zmianę okoliczności, o której mowa w art. 138 kro. Tym samym w ocenie sądu odpadła przesłanka znajdowania się pozwanego w niedostatku, która stanowiła podstawowe kryterium powstania obowiązku alimentacyjnego J. i Z. P. względem wnuka. Na powyższą konstatację nie ma wpływu także to, że B. P. zrezygnował z pracy, argumentując to podjęciem studiów magisterskich. Po pierwsze należy wskazać, że pozwany – nawet wówczas gdy nie pracował - otrzymywał miesięcznie kwotę 2.000 zł. Jest to kwota większa, aniżeli przyjęta przez poprzedni sąd w sprawie VIII RC 483/11, jako uzasadnione koszty utrzymania pozwanego, tj. 1.800 zł miesięcznie, . Podjęcie przez B. P. pracy sprawiło, że miał on do dyspozycji miesięcznie kwotę o ponad 1.400 zł większą, aniżeli tą wskazaną wyżej jako usprawiedliwione potrzeby, , przyjętą przez sąd zasadzający alimenty na jego rzecz od dziadków. Tym samym powyższe pozwala w sposób jednoznaczny stwierdzić, że pozwany z chwilą podjęcia pracy przestał znajdować się w niedostatku i mógł w pełni zaspokoić swoje usprawiedliwione potrzeby.. Deklarowany przez niego 9-miesięczny okres pracy na tyle poprawił jego sytuację zarobkową, że B. P. mógł sobie pozwolić na wolne wakacje w 2014 r. oraz skupienie się wyłącznie na studiach .Pozwany w okresach wolnych od nauki (wakacje) mógł pracować tak jak większość studentów.

Powyższa zmiana stosunków daje zatem podstawy do uznania, że skoro pozwany przestał znajdować się w niedostatku, w tym rozumieniu ,że miał niezaspokojone potrzeby , to odpadła przesłanka obowiązku alimentacyjnego jego dziadków. Zgodnie z treścią art. 133 § 2 kro, konieczną przesłanką dla powstania roszczenia alimentacyjnego wobec osoby zobowiązanej w dalszej kolejności jest to, aby uprawniony znajdował się w niedostatku. Zauważyć należy, że niedostatek jest przesłanką powstania obowiązku alimentacyjnego we wszystkich przypadkach poza tym, gdy alimentów żąda dziecko od rodziców. Odpadnięcie przesłanki niedostatku pozwanego, w sytuacji gdy obowiązek alimentacyjny świadczyli dziadkowie, powoduje że powodowie zasadnie domagali się ustalenia jego ustania od dnia wniesienia pozwu. Dla takiego rozstrzygnięcia bez znaczenia ma fakt, że ojciec pozwanego nie wywiązuje się w pełni z nałożonego na niego obowiązku alimentacyjnego orzeczonego wyrokiem Sądu Rejonowego w Szczecinie z dnia 11 grudnia 2001 r., sygn. akt IX RC 878/01. Podnoszenie przez pozwanego, że to niedołożenie staranności w wychowaniu

T. P. przez jego rodziców, a tym samym dziadków B. P., stanowi przyczynę jego nie alimentacji na rzecz syna, jest bezprzedmiotowe. Brak występowania podstawowej przesłanki, aby możliwe było domaganie się od dziadków świadczeń alimentacyjnych, tj. znajdowania się w niedostatku, zwalnia sąd od badania, czy zmienił się stan majątkowy lub osobisty powodów. Dlatego też niezasadny okazał się zarzut pozwanego, że powodowie nie uprawdopodobnili twierdzeń o ponoszeniu wydatków na leki, opłacili pozew, bądź też wskazanie że obowiązek alimentacyjny jest ustalony na bardzo niskim poziomie. Wszystkie te argumenty, wobec opisanej zmiany stosunków, nie mogą odnieść żadnego skutku.

Na marginesie należy dodać, że pozwany powinien pobierać od dziadków, tj. osób zobowiązanych alimentacyjnie w dalszej kolejności w rozumieniu art. 132 kro, alimenty jedynie w kwocie, która wyrówna, a nie przewyższy niespełniony obowiązek alimentacyjny T. P.. Nagannie zatem w realiach niniejszej sprawy należy ocenić postawę pozwanego, który twierdził, że należy mu się po 300 zł od ojca i dziadków, skoro obowiązek alimentacyjny ustalony w wyroku w sprawie o sygn. akt IX RC 878/01 wynosił 500 zł. Zasada subsydiarności oznacza bowiem, że zobowiązani w dalszej kolejności nie powinni łożyć alimentów w kwocie przekraczającej wysokość zasądzonych alimentów od zobowiązanego w pierwszej kolejności. Ponadto należy wskazać, że obowiązek alimentacyjny dziadków nie polega na przerzuceniu na nich niespełnionego obowiązku alimentacyjnego ojca dziecka, mogą oni bowiem być zobowiązani jedynie do takich świadczeń na jakie pozwalają ich możliwości majątkowe, przy uwzględnieniu również usprawiedliwionych potrzeb (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1976 r., III CRN 205/76, Lex nr 19663).

Mając na uwadze powyższe ustalenia i rozważania Sąd uznał, że w niniejszej sprawie nastąpiła zmiana stosunków, uzasadniająca - biorąc pod uwagę art. 138 kro - orzeczenie ustalenia ustania obowiązku alimentacyjnego J. i Z. P. względem pozwanego z dniem 17 listopada 2014 roku.

Co do kosztów postępowania sąd kierował się przepisem art. 98 §1 kpc

ZARZĄDZENIE

1.odnotować,

2.odpis pełnomocnik pozwanego .

o.łnomocnikowi pozwanego .3 ezaspokojone potrzeby ,trzeby.nych potrzeb.ej jeszcze pracował ol wydawać po 900 zł. miesięcznie bo o.łnomocnikowi pozwanego .3 ezaspokojone potrzeby ,trzeby.nych potrzeb.ej jeszcze pracował ol wydawać po 900 zł. miesięcznie bo